Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2016–2017

21 501-07 Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1399 **BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 oktober 2016

Hierbij zend ik u het verslag van de Eurogroep en Ecofin van 10 en 11 oktober 2016 te Luxemburg.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem

kst-21501-07-1399
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2016

Verslag van de Eurogroep en Ecofin van 10 en 11 oktober in Luxemburg

Eurogroep

Griekenland

De Eurogroep heeft gesproken over de voortgang van het Griekse programma[1]. Zoals bekend hebben de instituties[2] in juni geconcludeerd dat er door Griekenland voldoende voortgang is geboekt om over te kunnen gaan tot toekenning van de tweede tranche in het ESM-programma.[3] Deze tranche kent een totale omvang van 10,3 miljard euro. Hiervan is 7,5 miljard euro uitgekeerd op 21 juni. De resterende 2,8 miljard euro is hierbij conditioneel gemaakt aan verdere voorwaarden. Een bedrag van 1,1 miljard euro is gekoppeld aan de implementatie van 15 milestones op de volgende terreinen: pensioenen, bank governance, energie, privatiseringen en het onafhankelijk agentschap voor belastinginning. De resterende 1,7 miljard euro wordt uitgekeerd op voorwaarde dat de Griekse autoriteiten voldoende voortgang hebben geboekt in het wegwerken van betalingsachterstanden.

De instituties hebben tijdens de Eurogroep gerapporteerd over de implementatie van de 15 milestones die gekoppeld waren aan uitkering van 1,1 miljard euro en geconcludeerd dat Griekenland aan deze 15 milestones heeft voldaan. Het rapport van de instituties is vertrouwelijk als bijlage bij dit verslag gevoegd[4]. Zodra dit document openbaar wordt, zal ik de vertrouwelijkheid opheffen. Hieronder volgt een overzicht van de maatregelen.

Op het terrein van pensioenen is wetgeving aangenomen om de harmonisering van contributies voor de sociale zekerheid af te ronden. Daarnaast heeft het HFSF (Hellenic Financial Stability Fund) een review uitgevoerd van de besturen van de vier grootste banken van Griekenland. Als onderdeel van de tweede voortgangsmissie zal de samenstelling van de bankbesturen op basis van de uitkomst van de review in lijn moeten worden gebracht met internationale standaarden.

Daarnaast heeft Griekenland een aantal hervormingen doorgevoerd op het terrein van energie. Zo is de verkoopprocedure van een belang in het Griekse elektriciteitstransmissiebedrijf aan een strategische investeerder van start gegaan. Verder zijn stappen gezet om energietarieven voor industriële afnemers beter in lijn te brengen met de kostprijs.

Ook is voortgang geboekt op het terrein van privatiseringen. Het betreft hierbij bijvoorbeeld de benoeming van de raad van toezicht van het nieuwe privatiserings- en investeringsfonds. De volgende stap is de benoeming van de raad van bestuur. De Eurogroep heeft het belang hiervan benadrukt om het fonds zo snel mogelijk operationeel te maken. Verder is een tweede groep staatsdeelnemingen overgedragen aan dit fonds. Het betreft onder andere de waterbedrijven van Athene en Thessaloniki en het energiebedrijf PPC. Ook heeft Griekenland wetgeving aangenomen om de burgerluchtvaartautoriteit te hervormen. Dit is

---

[1] Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl
[2] Commissie, ECB en ESM. Het IMF is volledig betrokken bij de missies maar neemt nog niet formeel deel aan het leningenprogramma
[3] Zie Kamerbrief Eerste voortgangsrapportage ESM-programma Griekenland, 13 juni 2016, Kamerstuk 21 501–07, nr. 1376
[4] Ter vertrouwelijke inzage gelegd, alleen voor de leden, bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

belangrijk voor de privatisering van vliegvelden. Het rapport geeft hierbij aan dat nog een aantal technische aanpassingen noodzakelijk is.

Als onderdeel van de eerste voortgangsmissie heeft Griekenland ten slotte een onafhankelijk agentschap voor belastinginning opgericht. Deze moet vanaf 2017 operationeel zijn. Als onderdeel van de milestones hebben de autoriteiten de Board of Governors van deze instelling benoemd. Daarnaast dienden de autoriteiten er voor te zorgen dat het agentschap voldoende middelen ter beschikking heeft.

De Eurogroep heeft de implementatie van de milestones verwelkomd en bevestigd dat hiermee de weg is vrijgemaakt voor uitkering van een subtranche van 1,1 miljard euro. Het formele besluit over deze uitkering zal naar verwachting op 25 oktober worden genomen door de raad van bewind van het ESM. Op basis van het positieve oordeel van de instituties is Nederland voornemens hiermee in te stemmen.

Ten aanzien van het wegwerken van achterstallige betalingen hebben de instituties aangegeven dat goede vooruitgang is geboekt. Van de 7,5 miljard euro die op 21 juni is uitgekeerd was 1,8 miljard euro specifiek bedoeld voor het wegwerken van achterstallige betalingen. Of voldaan is aan de doelstelling voor het wegwerken van de betalingsachterstanden kan nog niet bevestigd worden. Dit komt doordat de definitieve cijfers voor september nog niet beschikbaar zijn. De cijfers voor september komen naar verwachting later in oktober. De Eurogroep heeft geconcludeerd dat bevestiging van de instituties dat de doelstelling is behaald de weg zal vrijmaken voor uitkering van de 1,7 miljard euro. Deze 1,7 miljard euro is bedoeld voor het verder wegwerken van betalingsachterstanden. De formele beslissing voor uitkering wordt genomen door de Raad van bewind van het ESM. Ik zal de Kamer informeren zodra de bevestiging van de instituties beschikbaar is.

Thematische bespreking over banen en groei: gezondheidszorg en langdurige zorg

In de eurogroep heeft een thematische bespreking plaatsgevonden over de (financiële) houdbaarheid van de gezondheidszorg in het algemeen en de langdurige zorg in het bijzonder. De toekomstige ontwikkeling in gezondheidszorguitgaven is belangrijk vanuit het oogpunt van de houdbaarheid van overheidsfinanciën en daarmee zeer relevant voor Ministers van Financiën in de eurogroep. De bespreking in de eurogroep betrof een eerste oriënterende bespreking waarin lidstaten ervaringen hebben uitgewisseld over de ontwikkeling van de zorgkosten in eigen land, de manier waarop gezondheidszorg is ingericht en (het resultaat van) hervormingen die de afgelopen jaren zijn doorgevoerd. Doel van deze bespreking was het uitwisselen van nationale beste praktijken. De eurogroep heeft de Eurogroup Working Group (EWG) verzocht om te bekijken of de discussie over de financiële houdbaarheid van gezondheidszorg gecombineerd kan worden met het werk op het gebied van *spending reviews*. In de Eurogroep van september in Bratislava is gesproken over *spending reviews* en is een verklaring aangenomen waarin algemene principes zijn opgenomen over het gebruik van *spending reviews*. De bedoeling is dat de eurogroep in 2017 weer over de gezondheidszorg en langdurige zorg zal praten met als doel om tot algemene principes te komen.

Actuele begrotingsonderwerpen

De eurogroep heeft verder gesproken over de veranderingen in de DBP-procedure en de verwerking hiervan in de *Code of Conduct* die hoort bij het Two-pack. In de eurogroep van september in Bratislava was reeds overeenstemming tussen Ministers over de timing van indiening van de DBP's: tussen 1 en 15 oktober. De eurogroep heeft nu gesproken over hoe er omgegaan moet worden met regeringen zonder volledige begrotingsbevoegdheid. De Commissie heeft voorgesteld dat regeringen zonder volledige begrotingsbevoegdheid een beleidsarm DBP moeten indienen. Ook beleidsarme DBP's krijgen een volledige opinie van de Commissie. De DBP's zullen dit jaar ook gedeeld worden met het Europese *fiscal board* en er zal aandacht besteed worden aan de begrotingspositie voor de eurozone als geheel. De opinie bij de DBP's zal in december in de eurogroep besproken worden.

Op maandag 3 oktober jl. heeft een gestructureerde dialoog plaatsgevonden tussen de Commissie en het Europees Parlement over de opschorting van structuurfondsen voor Spanje en Portugal. In het kader van de buitensporige tekortprocedure zal de Commissie na afronding van de dialoog met het Europees Parlement met een voorstel voor opschorting van de structuurfondsen komen. De Commissie heeft in de eurogroep teruggekoppeld van de dialoog met het Europees Parlement. De Commissie houdt bij het voorstel voor opschorting van structuurfondsen rekening met de opinie van het Europees Parlement maar het parlement hoeft niet in te stemmen met het voorstel. In de eurogroep en in de discussie met het Europees Parlement heeft de Commissie aangegeven dat het een juridische verplichting heeft om een voorstel te doen tot opschorting. De eurogroep heeft aangegeven het voorstel van de Commissie af te wachten.

Terugkoppeling G7 meeting

In de Eurogroep is teruggekoppeld van de bijeenkomst van de G7. Deze bijeenkomst heeft plaatsgevonden in de marge van de IMF Jaarvergadering in Washington.

Ecofin

Implementatie van het stabiliteits- en groeipact

De Commissie heeft bij het Ecofin-ontbijt aangegeven dat de gestructureerde dialoog met het Europees Parlement over het opschorten van structuurfondsen voor Spanje en Portugal gaande is. Na afloop van de dialoog zal de Commissie een voorstel voor de bevriezing van de structuurfondsen zullen doen. De Commissie heeft hiertoe een juridische verplichting. De Commissie heeft tevens aangegeven dat de opschorting ingetrokken kan worden indien de begrotingscijfers later dit jaar aantonen dat Spanje en Portugal effectieve actie ondernomen hebben. De uiterste datum waarop de Commissie een voorstel tot opschorting moet doen is 12 januari 2017. Lidstaten hebben echter aangegeven dat het essentieel is dat er in de Eurogroep en Ecofin van december over gesproken kan worden en hebben daarom aangedrongen op een spoedig voorstel.

European Fund for Sustainable Development

De Commissie presenteerde bij het Ecofin-ontbijt het voorstel voor het «European Fund for Sustainable Development» (EFSD). De Europese Commissie heeft op 14 september jl. een fonds voor duurzame ontwikkeling (EFSD) voorgesteld. Dit is een fonds voor landen in Afrika en de

Nabuurschapsregio, met het idee dat economische ontwikkeling van die landen helpt om migratie op termijn te voorkomen. Het EFSD zou risico's kunnen dekken op o.a. leningen, garanties en venture capital van de EIB, EBRD en andere internationale instellingen. De Commissies heeft verder toegelicht dat het EFSD complementair moet gaan werken aan de activiteiten van de EIB en de investeringsfaciliteiten van het ACP-programma. Dit voorstel wordt verder besproken in de Raad Buitenlandse Zaken.

In de Ecofinraad werd het doel van het EFSD gesteund waarbij aangetekend is dat het voorkomen van migratie het voornaamste doel moet zijn. Ook pleitten verschillende lidstaten ervoor om zoveel mogelijk bestaande expertise en instrumenten van het EIB en ontwikkelingsbanken te gebruiken alsmede de geleerde lessen van het EFSI in ogenschouw te nemen. Ook werd er door lidstaten gevraagd om zoveel mogelijk gebruik te maken van herprioritering voor de financiering van het EFSD.

Bestrijding van btw-fraude

De Ecofinraad heeft gesproken over btw-gerelateerde zaken in het voorstel voor een richtlijn betreffende de strafrechtelijke bestrijding van fraude die de financiële belangen van de Unie schaadt (PIF-richtlijn). Deze richtlijn wordt behandeld door de Ministers van Justitie in de JBZ-Raad. Het belangrijkste openstaande punt is of fraude met btw moet worden opgenomen in het toepassingsgebied van de richtlijn of niet. In het verlengde van deze discussie staat de concept-verordening voor een Europees Openbaar Ministerie (EOM) die, naast de PIF-richtlijn, is geagendeerd in de JBZ-raad van vrijdag 14 oktober.

De Commissie heeft in de Ecofinraad nogmaals aangegeven voorstander te zijn van opname van de strafbaarstelling van btw-fraude in de PIF-richtlijn. Verder wil de Commissie dat het EOM bevoegdheden krijgt om grensoverschrijdende btw-fraude te onderzoeken en tot vervolging over te gaan. Slechts een beperkt aantal lidstaten is voor onbeperkte opname van btw-fraude in de PIF-richtlijn, het merendeel van de lidstaten is tegen opname of kan, in het kader van een compromis, alleen akkoord gaan met opname onder duidelijke voorwaarden. De meest naar voren gebrachte voorwaarden zijn dat het moet gaan over complexe, grensoverschrijdende gevallen boven een bepaald drempelbedrag. Nederland heeft aangegeven sceptisch te staan tegenover de toegevoegde waarde van opname van de btw-fraude in de PIF-richtlijn. Een Europese strafrechtelijke aanpak voor de bestrijding van btw-fraude zou zich in ieder geval moeten beperken tot duidelijk gedefinieerde ernstige grensoverschrijdende fraude boven een hoog drempelbedrag. Hierbij geldt verder dat nationale bevoegdheden niet aangetast mogen worden aangezien Nederland zelf al een efficiënte aanpak van btw fraude heeft. De Commissie en het voorzitterschap hebben aangeven de zorgen en signalen van de Ecofinraad mee te nemen naar de JBZ-raad en te gaan werken aan een compromisoplossing.

Implementatie bankenunie

Er is gesproken over de stand van zaken m.b.t. de implementatie van de Bank Recovery and Resolution Directive (BRRD) en de Deposit Guarantee Scheme Directive (DGSD). De Commissie heeft aangegeven dat alleen België de BRRD en DGSD nog moet implementeren. België heeft aangegeven dat de BRRD naar verwachting eind oktober definitief geïmplementeerd is en dat gestreefd wordt naar implementatie van de DGSD in november.

Terugkoppeling bijeenkomst G20 en IMF-jaarvergadering

De commissie heeft in de eurogroep teruggekoppeld van de IMF-jaarvergadering, de Eerste en Tweede Kamer worden nog apart geïnformeerd door de Minister van Financiën over deze vergadering. Duitsland heeft bij dit agendapunt de G20 prioriteiten voor hun voorzitterschap gepresenteerd. De prioriteiten van het Duitse voorzitterschap zijn het vergroten van de weerbaarheid van het financiële systeem en de belastingontvangsten, digitalisering van de financiële sector (o.a. met aandacht voor cybercrime) en meer investeringen in Afrika, te combineren met de EU initiatieven. Er heeft verder geen discussie plaatsgevonden bij dit agendaonderwerp.

Klimaatfinanciering

De Raad heeft raadsconclusies aangenomen over klimaatfinanciering in voorbereiding op de 22e Conference of the Parties (COP22)[5]. Deze bijeenkomst zal 7–18 november gehouden worden onder de United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC). De Ecofinraad is verantwoordelijk voor de financiële aspecten van de internationale klimaatonderhandelingen, gegeven de potentiële budgettaire en economische implicaties die de onderhandelingen kunnen hebben. De Commissie heeft in de Ecofinraad aangegeven dat er nog geen cijfers staan in de Raadsconclusies over de bijdrage van EU landen in 2015 aan klimaatfinanciering. Deze bijdrage kon nog niet worden opgenomen omdat nog niet alle lidstaten de data beschikbaar hadden. De Commissie heeft aangegeven dat gepoogd wordt om de cijfers over de totale EU bijdrage aan klimaatfinanciering voor de top in Marrakech beschikbaar te hebben. Verschillende lidstaten hebben aangegeven dat het na de succesvolle klimaattop in Parijs nu zaak is om net zo succesvol te zijn in de implementatie van de afspraken. Ook zijn de lidstaten die nog geen cijfers hebben aangeleverd verzocht om dit zo spoedig mogelijk te doen.

Europees Semester 2016

De Commissie heeft in de Ecofinraad toegelicht wat er in het afgelopen jaar veranderd is in het Europees Semester. Het Europees Semester is het afgelopen jaar aangepast op basis van een uitwerking van voorstellen in het 5 Presidentenrapport. Zo heeft de Europese Commissie de aanbevelingen voor het eurogebied dit jaar aan het begin van het Europees Semester in november uitgebracht. Doel hiervan is het beter laten doorwerken van uitdagingen voor het eurogebied in het deel van het Semester dat is gericht op nationaal beleid. Daarnaast heeft Nederland het afgelopen voorjaar als voorzitter van de Raad het initiatief genomen om in verschillende Raadsformaties discussies te voeren over de implementatie van landenspecifieke aanbevelingen. Ook zijn het aantal landenspecifieke aanbevelingen teruggebracht om meer focus te brengen in het Europees Semester.

De Commissie heeft verder aangegeven welke stukken verwacht worden in de komende maanden. Zo zal in november de Annual Growth Survey gepresenteerd worden, samen met de eurozone aanbevelingen. Ook het Alert Mechanism Report inclusief een lijst met landen die onderworpen zullen worden aan een diepgaande analyse wordt verwacht in november. Verder komen dit jaar ook de opinies bij de DBP's en een Communicatie over de *«overall fiscal stance»*. Tot slot heeft de Commissie aangegeven in

---

[5] Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

maart 2017 een visie te zullen presenteren voor de toekomst van de EMU. Er heeft verder geen discussie tussen lidstaten plaatsgevonden.

Rapport Europese Commissie over gezondheidszorg en houdbaarheid overheidsfinanciën

De Commissie heeft in de Raad het *Joint Report on health-care and long-term care and fiscal sustainability* gepresenteerd. Dit rapport geeft een overzicht van structurele uitdagingen in zorgstelsels van lidstaten en schetst beleidsopties om de budgettaire houdbaarheid van zorgstelsels te verbeteren. In de presentatie is o.a. ingegaan op hervormingen die de houdbaarheid en efficiëntie van de overheidsuitgaven aan de zorg verbeteren. Het belang om zorgstelsels nader te bestuderen om te kijken wat lidstaten van elkaar kunnen leren wordt breed gedeeld in de Raad. Gestreefd wordt om tijdens de Ecofin van november raadsconclusies over het rapport aan te nemen.

Basel Committee

In de Ecofinraad is, op verzoek van Frankrijk, gesproken over de stand van zaken m.b.t. voorstellen die op dit moment in het *Basel Committee* worden besproken om het risicogewogen kapitaaleisenraamwerk verder te verstevigen. De Ecofinraad heeft in juli hierover al Raadsconclusies aangenomen. De Ecofinraad sprak toen over dit onderwerp omdat de voorstellen een grote impact op Europese banken kan hebben. De conclusies van juli spreken ten eerste steun uit voor de doelstellingen van het *Basel Committee* om het risicogewogen kapitaaleisenraamwerk verder te versterken. Daarbij is wel benadrukt dat in het risicogewogen raamwerk, de risico's in verhouding tot de eisen moet blijven staan. Ook heeft de Ecofinraad in juli de verwachting uitgesproken dat deze aanpassingen aan het Bazelse kapitaaleisenraamwerk niet zou moeten leiden tot een significante stijging van de algehele kapitaaleisen en, om die reden, ook niet tot grote verschillen tussen regio's. De Commissie en verschillende lidstaten hebben in de Ecofinraad nu nogmaals aangegeven dat de voorstellen uit het *Basel Committee* niet moeten leiden tot een significante stijging van de kapitaaleisen. De Commissie heeft aangegeven dat het zal blijven bekijken of de voorlopige voorstellen in lijn zijn met de Raadsconclusies uit juli. Een beslissing in het *Basel Committee* over de voorstellen wordt begin 2017 verwacht.